

Оксана ВОЛИНСЬКА

здобувачка освітньо-професійної
програми «Менеджмент закладів охорони здоров'я», ЗУНУ
Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу
ЗУНУ Наталія КОТИС

ПРАВОВІ ТА НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ У КРИЗОВИХ УМОВАХ

Правові та нормативні засади, що регулюють надання медичних послуг у кризових умовах, створюють фундамент для ефективного функціонування системи охорони здоров'я в екстремальних ситуаціях, таких як війни, природні катастрофи, пандемії чи техногенні аварії. Вони забезпечують чіткі правила взаємодії між державними органами, медичними закладами, громадськими організаціями та міжнародними структурами. Основною метою цих засад є захист життя, здоров'я та гідності людей навіть у найскладніших обставинах.

Право громадян на отримання медичної допомоги закріплено в статті 49 Конституції України. Воно гарантує кожному доступ до необхідних медичних послуг, підкреслюючи важливість охорони здоров'я як однієї з ключових соціальних цінностей держави. У кризових умовах, таких як війна чи стихійні лиха, держава зобов'язана забезпечити безперервність надання медичної допомоги, створюючи умови для функціонування медичних установ навіть у надзвичайних ситуаціях.

В Україні правове регулювання медичних послуг здійснюється через низку нормативно-правових актів:

«Основи законодавства України про охорону здоров'я» визначають ключові принципи, права та обов'язки у сфері охорони здоров'я;

Закон «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» передбачає програму медичних гарантій, яка забезпечує безоплатний доступ до певних видів

медичних послуг;

Закон «Про захист прав споживачів» наголошує на необхідності дотримання стандартів якості та захисту прав громадян як користувачів медичних послуг.

У надзвичайних умовах система охорони здоров'я повинна адаптуватися до нових викликів, таких як дефіцит ресурсів, зростання попиту на екстрену допомогу чи ризики для медичного персоналу. Важливими аспектами правового регулювання в таких умовах є:

Мобілізація ресурсів – законодавство передбачає пріоритетність екстреної допомоги, переведення медичних працівників у найбільш постраждалі регіони, а також створення спеціалізованих медичних установ;

Евакуація пацієнтів – у кризових умовах організовуються безпечні маршрути для евакуації пацієнтів із небезпечних зон до медичних закладів у регіонах із меншим ризиком.

Гнучкість закупівель – Постанови Кабінету Міністрів спрощують процедури закупівлі медичних засобів і обладнання, що дозволяє оперативно забезпечувати заклади охорони здоров'я необхідними ресурсами.

Законом України «Про правовий режим воєнного стану» передбачені спеціальні заходи для функціонування системи охорони здоров'я в умовах війни. Серед ключових аспектів:

- мобілізація медичного персоналу: залучення лікарів і медичних працівників до виконання завдань оборонного характеру, переміщення фахівців у регіони з гострою потребою, а також організація прискореної підготовки кадрів;

- створення спеціалізованих госпіталів: розгортання військових мобільних госпіталів та переобладнання цивільних лікарень для прийому поранених;

- робота мобільних медичних бригад: забезпечення екстреної допомоги в безпосередній близькості до зон бойових дій;

- захист медичного персоналу: гарантії безпеки, соціальні пільги, а також компенсації в разі травм або загибелі.

Міжнародне гуманітарне право відіграє важливу роль у забезпеченні надання медичних послуг у кризових умовах. Женевські конвенції зобов'язують сторони збройних конфліктів дотримуватися норм гуманності, захищати медичний персонал, транспортування поранених і функціонування лікарень.

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) розробляє рекомендації для країн щодо підготовки до надзвичайних ситуацій, включаючи пандемії, епідемії та техногенні катастрофи. Ці стандарти охоплюють заходи профілактики, організацію роботи медичних установ і координацію міжнародної гуманітарної допомоги.

Головним викликом у кризових умовах є забезпечення доступності та якості медичних послуг в умовах обмежених ресурсів. Для цього держава впроваджує такі механізми:

- програми медичних гарантій, які забезпечують громадянам доступ до безкоштовних послуг;
- спрощення процедур закупівель для оперативного забезпечення закладів необхідними засобами;
- мобілізація міжнародної допомоги, включаючи фінансову підтримку та постачання гуманітарних вантажів.

Правові та нормативні засади, що регулюють надання медичних послуг у кризових умовах, спрямовані на збереження життя та здоров'я населення, забезпечення безперервності медичної допомоги та підтримку функціонування медичних закладів навіть у найскладніших обставинах. Інтеграція міжнародних стандартів і впровадження гнучких механізмів реагування дозволяють Україні адаптувати систему охорони здоров'я до сучасних викликів і гарантувати якісне медичне обслуговування в будь-яких умовах.

Список використаних джерел

1. Терзі О. О. Нормативно-правове регулювання у сфері надання медичних послуг населенню. Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія : Право. 2021. Вип. 10. С. 55-

60.

2. Смоловий А. В. Правові аспекти цивільно-правової відповідальності медичних працівників за порушення прав пацієнтів при наданні медичних послуг: сучасні виклики та перспективи вдосконалення законодавства. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. № 5. С. 236-240.

Софія ГАЙДА

здобувачка освітньо-професійної
програми «Менеджмент», ЗУНУ

Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ Ірина ДЕМКІВ

ОРГАНІЗАЦІЙНА КУЛЬТУРА ЯК ІМАНЕНТНА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ

Сучасний глобальний рівень управління передбачає, що управлінська діяльність у всіх галузях підпорядковується різним типам корпоративної культури. У сучасному середовищі постійних змін і жорсткої конкуренції організаційна культура є двигуном успіху і стабільності, приваблюючи талановитих співробітників, де поділяються їхні цінності та підтримується кар'єрний ріст.

Організаційна культура - це не тільки імідж компанії, а й ефективний інструмент стратегічного розвитку бізнесу. Її формування завжди пов'язане з інноваціями, спрямованими на досягнення бізнес-цілей, в відтак, й на підвищення конкурентоспроможності. Практичний інтерес до організаційної культури в даний час швидко зростає не тільки в Україні, але і в інших країнах світу, про що свідчать дослідження щодо можливості застосування елементів організаційної культури в управлінні сучасними організаціями.

Всі елементи сучасної управлінської парадигми пов'язані між собою спільною ідеєю: забезпечення довгострокової життєздатності організації шляхом ефективного використання людських ресурсів,